

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СОЦІОЛІНГВІСТИКИ [CURRENT ISSUES IN SOCIOLINGUISTICS]

УДК 811.134.2

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 17.08.2023 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 27.08.2023 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 92,93 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2023.44.02>

ІСПАНСЬКА МОВА В США: СОЦІОЛІНГВІСТИЧНИЙ АСПЕКТ

Андріана Василівна Дем'янів (м. Івано-Франківськ, Україна)

andrianademyaniv@gmail.com

магістрантка кафедри романської філології

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

(Міністерство освіти і науки України)

01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

Ця стаття спрямована на надання загального огляду ситуації, в якій перебуває іспанська мова в Сполучених Штатах Америки, особливо на Південному Заході країни. Проаналізовано соціально-історичні обставини, які сприяли поширенню іспанської в США, а також її найхарактерніші риси з лінгвістичної точки зору. Висвітлені наслідки впливу англійської на іспанську та їхнього поєднання, що призвело до виникнення мовленнєвого явища Spanglish. Проведено компаративний аналіз мовних трансформацій іспанська-іспанська (США) та іспанська-англійська. Зроблено висновок, що іспанська мова стала невід'ємною частиною англосередовища, що дає поштовх для подальших досліджень цієї теми.

Ключові слова: іспанська мова, США, соціолінгвістика, мовні контакти, лінгвістичні трансформації.

(Актуальні питання соціолінгвістики [Aktual'ni pyttannja sociolingvistyky])

Іспанська мова в США: соціолінгвістичний аспект (Українською) [Ispanska mova v SShA: sotsiolinhvistychnyi aspekt]

© Дем'янів А. В. [Dem'ianiv A. V.], andrianademyaniv@gmail.com

SPANISH LANGUAGE IN THE USA: SOCIOLINGUISTIC ASPECT

Andriana V. Demianiv (Ivano-Frankivsk, Ukraine)

andrianademyaniv@gmail.com

Master Student at Romance Philology Department

Taras Shevchenko National University of Kyiv

(Ministry of Education and Science of Ukraine)

14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

This article aims to provide a general overview of the current state of the Spanish language in the United States, especially in the Southwest. The article analyzes the socio-historical circumstances that contributed to the spread of Spanish in the USA, as well as its most characteristic features from a linguistic point of view. The consequences of the influence of English on Spanish and their combination, which led to the emergence of the so-called Spanglish phenomenon, are highlighted. A comparative analysis of Spanish-Spanish (USA) and Spanish-English language transformations is conducted. It is concluded that the Spanish language has become an integral part of the English-speaking environment, which gives impetus to further research on this topic.

Keywords: Spanish, United States, sociolinguistics, language contact, language change.

Вступ. Те, що іспанська мова утвердилася в усіх прошарках американського суспільства, є вражаючим фактом, проте не так давно сувора цензура обмежувала її використання в громадських місцях. З огляду на таке становище іспанської, її передбачувана еволюція в США надзвичайно актуальна як і з виключно лінгвістичної точки зору, так і з точки зору економічних, політичних, демографічних та суспільних факторів, які тісно пов'язані з сьогоденням та майбутнім іспанської мови в цій країні.

Окрім того, що іспанська мова в США є лінгвістичною системою, вона існує в певних соціальних рамках. Іспанська мова контактує з англійською мовою в багатьох сферах життя, що впливає на лінгвістичне ставлення до мови, а також на процес засвоєння та рівень білінгвізму, якого досягли деякі латиноамериканці.

Не слід забувати, що як іспанська в Іспанії, так і англійська в Англії були результатом тривалої історії контактів з іншими мовами та двомовних ситуацій.

(Current issues in sociolinguistics [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Spanish Language in the USA: Sociolinguistic Aspect (in Ukrainian) [Ispanska mova v SSHA: sotsiolinhvistychnyi aspekt]

© Demianiv A. V. [Dem'ianiv A. V.], andrianademyaniv@gmail.com

Не стала винятком і англійська мова Сполучених Штатів, адже вона зазнала впливу іспанської, яка, зі свого боку, почала відігравати економічну роль у північноамериканському суспільстві в зв'язку зі зростанням іспаномовного населення та пов'язаного з цим економічного потенціалу.

Історія та сучасне становище іспанської мови в США стали предметом досліджень таких науковців, як Ф. Морено-Фернандес [14; 15], А. Моралес [12], Д. Н. Карденас [5] та низки інших. Ми досліджуватимемо мовні зміни, які відбуваються при контакті іспанської з англійською, з точки зору соціолінгвістики.

Мета: аналіз соціолінгвістичної ситуації іспанської мови в США та іспансько-англійських мовних контактів, зокрема явища *Spanglish*.

Об'єкт: соціальні та лінгвістичні особливості іспанської мови в США.

Провідні методи: описовий та порівняльний.

Актуальність статті полягає у висвітленні історичних та соціальних чинників розповсюдження іспанської мови в США та обумовлених цим лінгвістичних трансформацій у мовленні носіїв, що є важливим для подальших досліджень міжмовних контактів через призму соціолінгвістики.

Науковий інтерес викликаний зростанням ролі іспанської мови у світі, зокрема в Північній Америці, внаслідок інтенсивної міграції латиноамериканців. Увагу багатьох лінгвістів привертають мовні зміни на фонетичному, лексичному, граматичному рівнях тощо, а також регіональні варіювання мови, які відбуваються залежно від країни походження носіїв і місця проживання, та асиміляція іспаномовних в англослов'янському середовищі.

Основний зміст. Впровадження іспанської мови в Північній Америці відноситься до перших років колонізації Західної півкулі. Іспанці заснували перше європейське поселення на території нинішніх США у 1565 році у штаті Флорида, а точніше у містечку Сент-Огастин, яке і сьогодні залишається найдавнішим безперервно заселеним європейським поселенням у країні. У наступні роки іспанська присутність поширилася по всьому віце-королівству Нова Іспанія, яке на той час охоплювало значну частину Південного Заходу материка. У 1848 році, в результаті війни з Мексикою, США анексували величезні іспаномовні території, що простягалися від Техасу до північної Каліфорнії. Іншою важливою подією стала війна між США та Іспанією, яка завершилася анексією Куби, Філіппін та особливо Пуерто-Ріко, яке зараз є вільною державою, асоційованою з США [16, с. 14-15].

(Актуальні питання соціолінгвістики [Aktual'ni pyttannja sociolingvistyky])

Іспанська мова в США: соціолінгвістичний аспект (Українською) [Ispanska mova v SShA: sotsiolinhvistychnyi aspekt]

© Дем'янів А. В. [Dem'ianiv A. V.], andrianademyaniv@gmail.com

Завдяки всім цим подіям можна сказати, що іспаномовні були частиною мовної та культурної історії Сполучених Штатів від самого початку, однак, становище іспанської мови в Сполучених Штатах тісно пов'язане саме з міграційними рухами 20-го століття, і так само як переваги та недоліки імміграції обговорюються в цій країні з початку її історії, так само обговорюється і присутність іспанської та інших мов, окрім англійської, яка викликала гострі дискусії.

Іспаномовні іммігранти мають тенденцію підтримувати часті контакти з країною походження, особливо у випадку Мексики, Пуерто-Ріко і навіть деяких країн Центральної Америки. Вони також прагнуть оселитися в регіонах і районах, де вже існують групи громадян їхньої країни, що призводить до створення спільнот, де можна здійснювати повсякденну діяльність без необхідності використовувати англійську мову [8, с. 14].

Використання англійської мови не є обов'язковим. Регулярні контакти з країнами походження та високий відсоток іспаномовного населення у великих містах, безумовно, сприяють консолідації та поширенню іспанської мови в США.

Іспаномовні гості таких міст, як Маямі, Лос-Анджелес, Сан-Антоніо, Чикаго, Нью-Йорк, відчуватимуть присутність іспанської мови в пресі, на телебаченні та радіо, в рекламних оголошеннях, які читають на вулицях, у вивісках, у розмовах, які підслуховують на вулицях, у магазинах, ресторанах і готелях, а отже, в повсякденному житті багатьох американських міст. Проте, незважаючи на зростаючу кількість іспаномовних у США, її інституційний статус досі не закріплений, оскільки мовна політика щодо двомовності сильно варіюється від штату до штату. Мешканці таких штатів, як Каліфорнія, Техас, Нью-Мексико або Нью-Йорк мають більше можливостей на обслуговування іспанською мовою в громадських місцях або ж на отримання доступу до офіційної документації іспанською мовою, тоді як для інших використання іспанської мови в публічних сферах є дуже обмеженим. Так само в таких містах, як Маямі, Лос-Анджелес чи Альбукерке, використання іспанської мови є цілком нормалізованим у соціально-економічній та культурній сферах [16, с. 16].

Загалом іспанська мова співіснує з англійською в ситуації, яку американський соціолінгвіст Дж. Фішман описав як *розширена диглосія* [7] з використанням, більш обмеженим сферою особистої взаємодії.

Як зазначає А. Моралес [12], іспаномовні громади в США здебільшого демонструють позитивне ставлення як до англійської, так і до іспанської мов, і вважають себе двомовними, які є частиною двох країн і двох культур.

Демографічний і соціологічний профіль іспаномовного населення США ґрунтується на соціолінгвістичній ситуації, в якій перебуває іспанська мова:

1. Мова найчисельнішої меншини (зростає приблизно на 5 % на рік) з високим рівнем народжуваності та низьким середнім віком (26 років);
2. Мова дуже великих верств населення із середнім та низьким соціокультурним рівнем, особливо на Південному Заході країни;
3. Мова Univision, п'ятої за величиною телевізійної мережі в США (після NBC, ABC, CBS і FOX), а також телеканалу Telemundo, який був включений до потужної телевізійної мережі NBC з ринкових причин, та телерадіокомпанії CNN іспанською мовою;
4. Англійська мова, однак, є найбільш поширеною мовою спілкування в побуті іспаномовних людей та мовою, яка вивчається на всіх рівнях освіти.

Вищезазначені факти окреслюють соціолінгвістичну панораму, в якій англійська мова є основною мовою соціальних, економічних і політичних відносин, а також, що не менш важливо, мовою письмової комунікації. За твердженнями У. Л. Моралеса [13], іспанська мова – це мова усного та звичного спілкування великих і бідних верств населення, особливо в районах з найбільшою концентрацією іспаномовного населення (Південний Захід, Північний Схід, Середній Захід), хоча у Флориді вона стала достатньо значущою та поширеною, що дає змогу носіям отримувати доступ до високих комунікативних середовищ (бізнес, елітарна культура, політика тощо).

У Сполучених Штатах можуть існувати всі різновиди іспанської мови, якими розмовляють у різних іспаномовних країнах, зважаючи на походження її носіїв. Однак серед науковців існує певна однастайність у виділенні чотирьох чітко визначених варіантів іспанської мови. До цих різновидів, які можна вважати діалектами, належать мексиканський, пуерто-риканський, кубинський та півострівний. Мексиканські носії іспанської мови живуть переважно на Південному Заході та у великих містах Середнього Заходу, таких як Детройт, Клівленд і Чикаго. Ті, хто розмовляє пуерто-риканською іспанською, зустрічаються в Нью-Йорку та Філадельфії, а носії кубинської іспанської – в Бостоні, Маямі та Новому Орлеані. Носіями півострівної іспанської є сефарди, які розмовляють ладіно (єврейсько-іспанською), а також острів'яни або жителі

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Канарських островів, що мешкають у Луїзіані і розмовляють варіантом іспанської мови, який можна визначити як «півострівний». Новомексиканську іспанську класифікують як переважно півострівну, хоча вона проходить процес лінгвістичної адаптації до мексиканської іспанської, враховуючи статус контактуючих діалектів [8, с. 70].

Як зазначають Дж. Еместей та Л. Еліас-Оліварес [3], окрім мовної варіативності, зумовленої різними рівнями володіння мовою, важливим чинником лексичної, структурної та семантико-прагматичної диверсифікації іспанської мови в США є співіснування різних її різновидів, що репрезентують різні діалектні ареали носіїв мови. Почнемо з того, що історичні варіанти іспанської мови існують у штатах Нью-Мексико, Колорадо та Луїзіана, присутність яких сягає часів віцекоролівства Нова Іспанія. Дж. М. Липський [10] описує їх як різновиди, що відмінні один від одного та від мексиканських варіацій. Ці відмінності пояснюються змінами, які часто відбуваються в ізольованих спільнотах. Особливий інтерес становить випадок острівної іспанської, якою розмовляють в окрузі Сент-Бернард у штаті Луїзіана, що має низку таких же фонетичних і морфо-синтаксичних особливостей, як і іспанська мова Канарських островів, звідки носії, які оселилися в цій частині країни, прийшли понад два століття тому [9].

Крім того, в деяких районах США може переважати діалектне різноманіття внаслідок більш значної присутності іммігрантів з певної країни та їхніх нащадків. Наприклад, деякі дослідження описують особливості пуерториканської іспанської, якою розмовляють у Нью-Йорку, кубинської в Маямі та мексиканської в Лос-Анджелесі. Цікавим з теоретичної точки зору, особливо у випадку іспанської в Нью-Йорку, є контакт між діалектами – тема, яка завжди була актуальною в історії іспанської мови, а також привертала увагу дослідників у галузі соціолінгвістики загалом [18]. Зокрема, зростає кількість досліджень, присвячених характеру і результатам контактів між діалектами іспанської мови у великих міських центрах, і деякі дослідження припускають, що існує тенденція до зближення між різними групами мовців.

П. Енрікес Уренья [19] включив іспанську, якою розмовляють на Півдні США, зокрема в Нью-Мексико, до першої зони свого діалектного поділу, до якої також належить іспанська мова Мексики та Центральної Америки. Зі свого боку, Д. Н. Карденас [5] поділив Південний Захід США на чотири основні діалектні

зони: Техас, Нью-Мексико і південні частини Колорадо, Арізони та Каліфорнії. Карденас також виявив значну присутність архаїзмів у новомексиканській іспанській мові, що спричинено її ізолюваністю. На тлі цієї архаїчності та ізолюваності впадає в око величезний вплив англійської мови, якого зазнало мовлення каліфорнійських носіїв іспанської, особливо в лексиці та синтаксисі. Також є примітним збіг іспанської мови в Техасі з іспанською в Мексиці, що пов'язано з масштабною імміграцією мексиканців. Однак слід розрізняти «історичну» іспанську мову Нью-Мексико і, скажімо, «нещодавно імпортовану» з Каліфорнії і Техасу мову чиканос (*chicanos*), американців мексиканського походження, в якій можна розпізнати основні характеристики мексиканського мовлення.

Липський [10] стверджує, що мексикано-американські діалекти насправді є продовженням власне мексиканських діалектів, з якими вони завжди контактували. Обидва діалекти поділяють консервативні риси, такі як збереження імплзивного /s/, що відрізняє їх від карибських діалектів, які переважають на східному узбережжі США. Серед синтаксичних характеристик мексикано-американської іспанської можна виділити відмову від умовного способу (*el modo subjuntivo*) задля більш поширеного вживання дійсного способу (*el modo indicativo*). Це питання було детально вивчене К. Сільвою-Корвалан [17], яка з'ясувала, що умовний спосіб представляє міжпоколінну редукцію, але також і те, що у мовців, які іммігрували безпосередньо з Мексики, вже розпочалась модальна зміна, зокрема щодо вживання теперішнього доконаного часу умовного способу (*el pretérito perfecto de subjuntivo*). Сільва-Корвалан також проаналізувала поширення вживання дієслова *estar* у випадках, де в нормативній іспанській вживалося б дієслово *ser*. Подібно до цього, у своєму дослідженні носіїв мексикано-американських діалектів у Х'юстоні була проаналізована симпліфікація, відображена в розширенні вживання дієслова *estar* та у редукції умовного часу (*el condicional*) в аподозисі умовних речень, особливо в мовленні *hablantes de herencia* – білінгвальних носіїв, які розвивають більше мовленнєвих навичок у домінуючій мові суспільства, в якому живуть, ніж у мові, якою розмовляють вдома.

Традиційна іспанська мова Нью-Мексико, Арізони, Техасу та півдня Колорадо є різновидністю, яка, хоч і перебуває в процесі асиміляції демографічно потужнішими іспаномовними течіями, досі зберігає деякі старі риси у фонетиці, як-от поява парагогічного -е (*beber* – *bebere*, *papel* – *papele*).

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Ф. Морено-Фернандес [3] дослідив, що загалом новомексиканська фонетика історично пов'язана з мексиканською та центральноамериканською діалектною зоною та має деякі характерні риси, такі як дуже відкритий характер приголосного «у», а також його зникнення при контакті з «е» або «і» (*cabello* – *cabeo*, *anillo* – *anío*).

Відмінювання дієслів характеризується поширеним вживанням як архаїзмів (*vi* – *vide*, *traje* – *truje*), так і форм, які в іспанській вважаються вульгаризмами (*hablaste* – *hablates*, *viviste* – *vivites*, *podamos* – *puédanos*, *vengamos* – *véngamos*, *querré* – *quedré*, *traía* – *traíba*).

Лексика іспаномовних носіїв США відзначається наявністю діалектизмів (*lagaña*, *párparo*; *desdentado* – *molacho*), а також субдіалектів, які вживаються в Мексиці (*torcido* – *chueco*, *arrastrar* – *halar*, *gemelos* – *mancuernillas*; *cachetazo*), включаючи індіанізми (*maizal* – *milpa*, *césped* – *zacate*, *barro* – *zoquete*, *chiste* – *mitote*, *perejil* – *chimajá*).

За межами Південного Заходу США іспанська має іншу природу. Д. Л. Кенфілд [4] стверджує, що іспанська мова в Маямі по суті така ж, як і в Кубі у 1960 році, особливо в Гавані, тому там часто трапляється нечітка артикуляція, аспірація «s» і «j», веляризація кінцевого «n» та зміна «r» на «l». Однак, варто зазначити, що цей варіант іспанської змінився відповідно до нових соціолінгвістичних умов.

Дослідження, присвячені іспанській мові в окрузі Маямі-Дейд, показали, що більшість мешканців визнають себе іспаномовними, але існує диференціація між кубинськими іммігрантами, які виїхали давніше, і недавніми іммігрантами, які прибули під час і після *éxodo de Mariel* – масової еміграції кубинців, які подорожували з кубинської гавані Маріель до Сполучених Штатів між 15 квітня та 31 жовтня 1980 року. У своєму дослідженні артикуляції /r/ у кінцевій позиції складу, Г. Г. Альфарас [1] показала, що попереднє покоління іммігрантів віддавало перевагу збереженню /r/, тоді як нові покоління представили більше розмаїття в його артикуляції, що включало асиміляцію, латералізацію та елізію. Крім того, у своєму дослідженні кінцевого /s/ Е. Лінч [11] зазначив, що серед молодих кубинців, народжених у Маямі, спостерігається тенденція до збереження кінцевого /s/ у передвокальній і передконсонантній позиції, що інтерпретується як процес дистанціювання цих мовців від менш привілейованих класів та від іммігрантів, які прибули недавно.

(Current issues in sociolinguistics [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Spanish Language in the USA: Sociolinguistic Aspect (in Ukrainian) [Ispanska mova v SSHA: sotsiolinhvistychnyi aspekt]

© Demianiv A. V. [Dem'ianiv A. V.], andrianademyaniv@gmail.com

Двомовні носії домініканської мови, як правило, рідше використовують умовний час і частіше – минулий недоконаний час умовного способу (*el pretérito imperfecto de subjuntivo*), який, хоч і присутній у мовленні мовців, народжених у Домінікані, набагато більше конкурує з тим, що вживають носії, які народились у Нью-Йорку [8, с. 20]. У наведеному нижче фрагменті інтерв'ю ми можемо побачити яскравий приклад вживання *imperfecto*:

- ¿Cómo tú verías un día o sea, de los Estados Unidos, un día sin inmigrantes?
- Wow, que era muy malo, porque estuviera muy mixto, estuviera todo loco y no fuera justo tampoco y sería muy enredado.

Дещо особливий різновид іспанської мови також можна знайти в окрузі Сент-Бернард у Луїзіані: цей різновид принесли іспанці з Канарських островів, які оселилися там у 18 столітті і яких називають ісленьйос (*isleños*). Зараз ще й досі можна ідентифікувати багато найпоширеніших рис мовлення мешканців Канарських островів. Так само М. Альвар Лопес [2] згадує про присутність канарських носіїв у місті Сан-Антоніо, штат Техас: головна площа міста називалася «Площа Островів» (*Plaza de las Islas*), тому що в 1731 році прибули шістнадцять сімей із Канарських островів. Ці поселенці, однак, поступово втрачали свої мовні особливості, доки не досягли мовлення нових мексиканських іммігрантів.

Щодо іспанської мови, якою розмовляють пуерториканці, слід зазначити, що загалом вона зберігає ті ж характеристики, що й іспанська мова острова, проте тиск англійської мови надає нової фізіономії цій карибській варіації, особливо в мовленні менш ерудованих людей. Запозичення, інкорпорація та адаптація таких форм, як, наприклад, *carpeta* (*alfombra*), *rufo* (*tejado*) тощо, інкорпорація синтаксичних схем (*aprovecharse de – tomar ventaja de, ¿te gustó? – ¿cómo te gustó?*), чергування англійської та іспанської мов в одному реченні (*Why make Carol sentarse atrás pa que everybody has to move pa que se salga?*) – це все має назву *спангліш* (*Spanglish*). Варто також додати, що наразі все ще можна зібрати зразки або залишки ладіно, мови іспанських євреїв, особливо в штаті Нью-Йорк.

Спангліш – збірна назва цілої групи змішаних мов і діалектів мексикано-американського прикордоння, які об'єднують у собі риси англійської та іспанської мов у найрізноманітніших комбінаціях залежно від близькості до кордону, індивідуальних особливостей мовця тощо. Спангліш виник у результаті латиноамериканської імміграції до США. Запроваджений наприкінці

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

1960-х років, цей термін використовується для позначення будь-якого продукту іспансько-англійського мовного контакту. Його особливість полягає у вживанні великої кількості слів, запозичених з англійської мови, як заміників наявних іспанських слів. Іспанська мова все більше насичується неперекладеними англомовними термінами, часто адаптованими орфографічно та фонологічно, що є характерним для всіх іспаномовних спільнот США, зокрема в сфері інформаційних технологій.

Як зазначають дослідники, між лінгвістами існує певна дисгармонія щодо використання спанглішу, адже його поступовий розвиток викликає різні реакції, особливо критику з боку тих, хто відстоює чистоту іспанської мови. Такі мовознавці вважають, що спангліш перешкоджає якісному вивченню обох мов та навіть становить загрозу для власне іспанської, погіршує, притісняє її. На противагу цьому інші науковці вирішили підтримати цей сленг, розглядаючи злиття мов як необхідну еволюцію та реалізацію комунікативної функції мови. Вони схильні до думки, що спангліш збагачує мову та надає особливу ідентичність двомовним людям [8, с. 132].

Захисники спанглішу в основному керуються соціальними доказами прийнятності цього сленгу. Спангліш обирають багато молодих латиноамериканців, які намагаються знайти власний простір і власну ідентичність, що об'єднує їхнє походження та країну проживання, асимілюючи мову останньої та не відмовляючись від рідної. Багато носіїв спанглішу використовують іспанську вдома, розмовляють англійською в школі або на роботі, і вибирають власне спангліш для спілкування зі своїми друзями [8, с. 139].

З соціально-історичної точки зору, спангліш виникає переважно всередині етнічної групи, яка так чи інакше чинить опір повній асиміляції з домінуючою групою. З лінгвістичної точки зору, спангліш щонайменше настільки ж урізноманітнений, як і походження латиноамериканців, які його використовують, і до цього розмаїття слід додати такі способи утворення спанглішу, як калькування, запозичення, граматичні перетворення або чергування мов [15, с. 17].

Вплив англійської мови, який має давні корені через тривалі мовні контакти між двома мовами, особливо помітний у лексиці іспанської мови США, в якій спостерігається велика кількість так званих англіцизмів, що

насправді є запозиченнями з англійської мови, адаптованими до граматичної та фонетичної системи мови-реципієнта (тобто іспанської), як, наприклад, *troca*, *lonche*, *brecas*, *rufo* або *bil*. Фахівці називають слова такого типу семантичними кальками, в яких до існуючого слова в іспанській мові додається нове значення, притаманне лише тому англійському слову, з яким воно має формальну схожість, що в лінгвістиці також має назву *когнати* – однокореневі слова, які мають спільне походження та схоже звучання у двох і більше самостійних мовах, при цьому їхня семантична схожість зазвичай варіює і повністю не збігається [6]. Наприклад, *aplicar* замість *solicitar*, *carpeta* замість *alfombra*, *realizar* замість *darse cuenta*, або ж *librería* замість *biblioteca*.

Англійський вплив також легко розпізнати в певних синтаксичних конструкціях, особливо серед носіїв мови другого покоління, таких як вживання герундія замість інфінітиву (*Fumando es malo para la salud*; *Lo hizo sin sabiendo qué hacía*); деякі спрощення граматичної системи (особливо це стосується різниці у вживанні минулого недоконаного часу (*el imperfecto*) та минулого невизначеного часу (*el pretérito perfecto simple*), використанні умовного чи дійсного способу або ж узгодження прикметників з іменниками); інше вживання певних прийменників (*Nos vemos en lunes* замість *el lunes*; *Depende en lo que diga él* замість *de lo que diga él*); фразеологічні (синтаксичні) кальки (*tener un buen tiempo* замість *divertirse* або *pasarlo bien*, *ser seis pies* замість *medir seis pies*, *¿Cómo te gusta tu carro nuevo?* замість звичайного *¿Te gusta tu carro nuevo?*). Синтаксичні кальки також вважаються різновидом лексико-культурних конвергенцій, характерних для двомовних латиноамериканців, які розмовляють іспанською, але живуть у межах американської культури та вдаються до концептуальної конвергенції, щоб усунути цей розрив. Ця конвергенція полягає переважно у вираженні конструкцій, характерних Північній Америці, за допомогою іспанських мовних конструкцій, як-от: *Secretario de Estado* замість *Ministro de Asuntos Exteriores*, *vida en prisión* замість *cadena perpetua*, *centro de cuidado diurno* замість *guardería infantil* тощо.

Розглянемо для прикладу уривок з роману “Супер” (“*El super*”) Клаудії Вільямс, в якому присутні численні приклади лексичних і синтаксичних трансформацій:

Tuve que coger un taxi en mi lonch breic. Mi yipeta la tengo en el taller para que la chequeen con la compiura. Me quedé estoqueado con ella ayer. Yo creo que le van a tener que setear el taiming o darle un buen tunop. Cuando llegamos al sitio esta

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

tarde, el draiba del taxi se le quedó la llave adentro con la puerta laqueada. Tuvo que dejar el carro en el parquin lot. El me dijo, con esta suerte que tengo, no voy a poder jitear la loto. El tipo se quejó en todo el camino de que su guerlfrend se la pasaba jangueando y que lo estaba chiteando. Bueno broder, estoy bien bisi. Debo revisar el rufo porque está liquendo. También van a venir a rebildear la boila. Los tinant del bilding me están dando demasiado complain. La bosa me va a tener que poner un pora. Con tanta llamada soy tan popular que voy a correr para mellor. Te llamo para atrás. Cógelo suave.

Порівняймо цей фрагмент, збагачений істинним спанглішем, із його перекладом іспанською мовою, здійсненим самою авторкою:

Tuve que coger un taxi durante mi hora del almuerzo. Mi camioneta “jeep” la envié al taller para que la revisen con la computadora (el ordenador). Ayer me quedé atascado y creo que le van a tener que afinar el tiempo y darle un buen ajuste al motor. Esta tarde, al llegar al lugar, al conductor del taxi se le olvidaron las llaves adentro del carro con las puertas cerradas y tuvo que dejar el vehículo en el aparcadero. El me dijo, “Con esta mala racha no me podré ganar la lotería.” Él se quejaba en el camino de que su novia se la pasa vacilando y que le está pagando mal. Bien mi amigo, tengo demasiado que hacer. Debo revisar la azotea porque está goteando. También hoy vendrán a reconstruir la caldera. Los inquilinos del edificio se están quejando demasiado. La dueña me va a tener que poner un ayudante. Con todas las llamadas de teléfono que recibo, me he vuelto tan popular que estoy considerando lanzarme para alcalde. Te vuelvo a llamar. Cógela con calma.

Спангліш – це іспанська мова. Коли спангліш використовують іспаномовні, він вписується в загальне поняття іспанської, навіть якщо знаходиться на її периферії. Це ознака групи, яка є гетерогенною в біологічному та соціологічному плані, розкиданою географічно і навіть історично, але яка, незважаючи на різні кольори шкіри її представників, визнає спільне культурне походження. Власне іспанська не є просто ще однією мовою в США. Її соціальна імплантація зростає, престиж підвищується, а використання урізноманітнюється. У такій ситуації обмін з англійською мовою просто неминучий: спангліш існуватиме доти, доки триватиме співіснування іспанської та англійської мов, а двомовність стане максимально звичною в американській соціальній структурі [15, с. 18-19].

Висновки. Історія запровадження іспанської мови в США розпочалася ще в 16 столітті, коли іспанці заснували там своє перше поселення, що згодом

призвело до поширення іспанської по всій території тодішнього віце-королівства Нова Іспанія. Подальші війни, які розв'язали США проти Мексики та Іспанії, також відобразилися на входженні іспанської мови до англomовного середовища. Однак, на закріплення іспанської мови в США найбільше вплинули міграційні рухи, які почалися в 20 столітті.

Наразі іспанська мова є мовою найчисельнішої меншини США, яка в основному проживає на Південному Заході країни, та навіть мовою таких великих телевізійних мереж, як Univision і NBC, а також телерадіокомпанії CNN.

Дослідники виділили чотири варіанти або ж діалекти іспанської, якими розмовляють у США: мексиканський, пуерто-риканський, кубинський та півострівний. У мовленні носіїв цих різновидів відбуваються численні фонетичні, лексичні, синтаксичні, морфологічні і т. п. зміни, які іноді суттєво відрізняються від нормативної іспанської.

Продуктом іспансько-англійського мовного контакту стало явище спангліш, яке характеризується вживанням багатьох запозичень з англійської замість іспанських слів. Проте не всі лінгвісти підтримують використання спанглішу, адже воно, на думку деяких, може негативно впливати на якість іспанської мови. Спангліш, однак, дуже популярний серед іспаномовної молоді США, та вважається, що в майбутньому це мовне явище перестане бути предметом дискусій і вкоріниться у суспільстві.

Перспективи подальших досліджень. Наведені результати досліджень є загальним окресленням соціолінгвістичного становища іспанської мови в США. Тема розповсюдження іспанської в Сполучених Штатах та її асиміляції відкриває величезний простір для подальшого розширеного аналізу та детального опису процесів, які дотепер відбуваються у мовленні окремих груп іспаномовного населення в країні. Якщо мовні трансформації вже закріпилися у мовленнєвій діяльності носіїв, то спангліш є тим явищем, яке ще й досі перебуває на етапі формування, тому саме його вплив на лінгвістичну ситуацію іспанської в США стане напрямком майбутніх досліджень.

Література:

1. Alfaraz G. G. Cuban Spanish in the US context: linguistic and social constraints on the variation of syllable-final (r) among Cuban newcomers. *Sociolinguistic Studies*. 2012. Т. 5, № 2. URL: <https://doi.org/10.1558/sols.v5i2.291> (дата звернення: 04.10.2023).
2. Alvar López M. *El español en el sur de Estados Unidos*. Alcalá de Henares : Editorial Universidad de Alcalá, 2000. 504 с.
3. Amastae J., Elías-Olivares L. *Spanish in the United States: Sociolinguistic aspects*.

(Актуальні питання соціолінгвістики [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Іспанська мова в США: соціолінгвістичний аспект (Українською) [Ispanska mova v SShA: sotsiolinhvistychnyi aspekt]

© Дем'янів А. В. [Dem'ianiv A. V.], andrianademyaniv@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

- Cambridge : Cambridge University Press, 1982. 434 c.
4. Canfield D. L. Spanish pronunciation in the Americas. Chicago : University of Chicago Press, 1981. 128 c.
 5. Cárdenas D. N. El español de Jalisco. Contribución a la geografía lingüística hispanoamericana. Madrid : C.S.I.C., 1967. 201 c.
 6. Dumitrescu D. Aspectos pragmáticos y discursivos del español estadounidense. *Informes del Observatorio / Observatorio Reports*. 2015. URL: <https://doi.org/10.15427/or015-11/2015sp> (дата звернення: 05.10.2023).
 7. Fishman J. A. Bilingualism With and Without Diglossia; Diglossia With and Without Bilingualism. *Journal of Social Issues*. 1967. T. 23, № 2. C. 29–38. URL: <https://doi.org/10.1111/j.1540-4560.1967.tb00573.x> (дата звернення: 03.10.2023).
 8. Goñi Mues A. J. *El español del Suroeste de Estados Unidos: aspectos sociolingüísticos : Master en formación de profesores de español como lengua extranjera*. Barcelona, 2006. 206 c.
 9. Lipski J. M. *The language of the isleños: Vestigial Spanish in Louisiana*. Baton Rouge : Louisiana State University Press, 1990. 144 c.
 10. Lipski J. M. Varieties of Spanish in the United States. Washington, D.C : Georgetown University Press, 2008. 303 c.
 11. Lynch A. A sociolinguistic analysis of final /s/ in Miami Cuban Spanish. *Language Sciences*. 2009. T. 31, № 6. C. 766–790. URL: <https://doi.org/10.1016/j.langsci.2008.08.002> (дата звернення: 04.10.2023).
 12. Morales A. Tendencias de la lengua española en Estados Unidos. *El español en el mundo. Anuario del Instituto Cervantes*. 1999. URL: https://cvc.cervantes.es/lengua/anuario/anuario_99/morales/p01.htm (дата звернення: 07.10.2023).
 13. Morales H. L. *Los cubanos de Miami: Lengua y sociedad*. Miami, Fla : Ediciones Universal, 2003. 272 c.
 14. Moreno-Fernández F. Español estadounidense: perfiles lingüísticos y sociales. *Glosas*. 2017. T. 9, № 2. C. 10–23.
 15. Moreno-Fernández F. *Sociolingüística del español en los Estados Unidos*. Madrid : Liceus, 2006. 29 c.
 16. Sayahi L., Reyes J., Corbett C. El español en los Estados Unidos: panorama de estudios sociolingüísticos. *Camino Real*. 2016. T. 8, № 11. C. 13–27.
 17. Silva-Corvalán C. *Sociolingüística y pragmática del español*. Washington, D. C. : Georgetown University Press, 2001. 367 c.
 18. Trudgill P. *Dialects in contact*. Oxford, UK : B. Blackwell, 1986. 174 c.
 19. Ureña P. H. *Observaciones sobre el español en América y otros estudios filológicos*. Buenos Aires : Academia Argentina de Letras, 1976. 260 c.

References:

20. Alfaraz G. G. Cuban Spanish in the US context: linguistic and social constraints on the variation of syllable-final (r) among Cuban newcomers. *Sociolinguistic Studies*. 2012. T. 5,

(Current issues in sociolinguistics [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Spanish Language in the USA: Sociolinguistic Aspect (in Ukrainian) [Ispanska mova v SSHA: sotsiolinhvistychnyi aspekt]

© Demianiv A. V. [Dem'ianiv A. V.], andrianademianiv@gmail.com

№ 2. URL: <https://doi.org/10.1558/sols.v5i2.291> (дата звернення: 04.10.2023).

21. Alvar López M. *El español en el sur de Estados Unidos*. Alcalá de Henares : Editorial Universidad de Alcalá, 2000. 504 с.
22. Amastae J., Elías-Olivares L. *Spanish in the United States: Sociolinguistic aspects*. Cambridge : Cambridge University Press, 1982. 434 с.
23. Canfield D. L. *Spanish pronunciation in the Americas*. Chicago : University of Chicago Press, 1981. 128 с.
24. Cárdenas D. N. *El español de Jalisco. Contribución a la geografía lingüística hispanoamericana*. Madrid : C.S.I.C., 1967. 201 с.
25. Dumitrescu D. Aspectos pragmáticos y discursivos del español estadounidense. *Informes del Observatorio / Observatorio Reports*. 2015. URL: <https://doi.org/10.15427/or015-11/2015sp> (дата звернення: 05.10.2023).
26. Fishman J. A. Bilingualism With and Without Diglossia; Diglossia With and Without Bilingualism. *Journal of Social Issues*. 1967. Т. 23, № 2. С. 29–38. URL: <https://doi.org/10.1111/j.1540-4560.1967.tb00573.x> (дата звернення: 03.10.2023).
27. Goñi Mues A. J. *El español del Suroeste de Estados Unidos: aspectos sociolingüísticos : Master en formación de profesores de español como lengua extranjera*. Barcelona, 2006. 206 с.
28. Lipski J. M. *The language of the isleños: Vestigial Spanish in Louisiana*. Baton Rouge : Louisiana State University Press, 1990. 144 с.
29. Lipski J. M. *Varieties of Spanish in the United States*. Washington, D.C : Georgetown University Press, 2008. 303 с.
30. Lynch A. A sociolinguistic analysis of final /s/ in Miami Cuban Spanish. *Language Sciences*. 2009. Т. 31, № 6. С. 766–790. URL: <https://doi.org/10.1016/j.langsci.2008.08.002> (дата звернення: 04.10.2023).
31. Morales A. Tendencias de la lengua española en Estados Unidos. *El español en el mundo. Anuario del Instituto Cervantes*. 1999. URL: https://cvc.cervantes.es/lengua/anuario/anuario_99/morales/p01.htm (дата звернення: 07.10.2023).
32. Morales H. L. *Los cubanos de Miami: Lengua y sociedad*. Miami, Fla : Ediciones Universal, 2003. 272 с.
33. Moreno-Fernández F. Español estadounidense: perfiles lingüísticos y sociales. *Glosas*. 2017. Т. 9, № 2. С. 10–23.
34. Moreno-Fernández F. *Sociolingüística del español en los Estados Unidos*. Madrid : Liceus, 2006. 29 с.
35. Sayahi L., Reyes J., Corbett C. El español en los Estados Unidos: panorama de estudios sociolingüísticos. *Camino Real*. 2016. Т. 8, № 11. С. 13–27.
36. Silva-Corvalán C. *Sociolingüística y pragmática del español*. Washington, D. C. : Georgetown University Press, 2001. 367 с.
37. Trudgill P. *Dialects in contact*. Oxford, UK : B. Blackwell, 1986. 174 с.
38. Ureña P. H. *Observaciones sobre el español en América y otros estudios filológicos*. Buenos Aires : Academia Argentina de Letras, 1976. 260 с.

(Актуальні питання соціолінгвістики [Aktual'ni pytannja sociolingvistyky])

Іспанська мова в США: соціолінгвістичний аспект (Українською) [Ispanska mova v SShA: sotsiolinhvistychnyi aspekt]

© Дем'янів А. В. [Dem'ianiv A. V.], andrianademyaniv@gmail.com